

Международният съюз на горските изследователски организации (IUFRO) е създаден през 1892 г. в Еберсвалде, Германия. Понастоящем той обхваща около 15 000 изследователи по горите от 120 държави, като неговите ръководни органи са конгресите, Международният съвет (по един представител от всяка страна), Бордът и Секретариатът. Предходните конгреси са проведени в Бризбейн, Австралия (2005 г.), Сеул, Република Корея (2010 г.), Солт Лейк Сити, САЩ (2014 г.), и Куритиба, Бразилия (2019 г.).

XXVI-ят конгрес се проведе от 23 до 29 юни 2024 г. в Стокхолм, Швеция, под председателството на проф. Джон Парота (САЩ). Швеция беше избрана като представител на северноевропейските и балтийските страни с обширни иглолистни гори, доминирани от *Picea abies* и *Pinus sylvestris*, смесени на юг с *Populus tremula* и *Betula pendula*. Срещат се също така *Quercus robur*, *Fagus sylvatica*, *Tilia cordata*, *Acer platanoides*, *Ulmus glabra*. Столицата Стокхолм, разположена върху 14 острова с население 2.2 млн. жители, предлага много добри условия за големи форуми – конгресни и изложбени зали, 33 000 хотелски стаи, развити международен транспорт и инфраструктура. Градът е обявен за първата „Зелена столица“ през 2010 година.

Кралят на Швеция Карл Густав XVI отпрати традиционно приветствие като държавен глава на страната домакин. На форума бяха регистрирани 4270 участници от 102 страни с 4500 доклада и постери, разпределени в 200 сесии. Конгресът с мото „Горите и обществото в посока към 2050 година“ беше фокусиран върху пет пленарни сесии: засилване на устойчивостта на горите и адаптиране към стрес, към сигурна горска биоикономика, горско биоразнообразие и екосистемни ползи, гори за устойчиви общества, гори за бъдещето.

Докладите включваха здравен статус на горите, бързорастящи дървесни видове, генетични способности за увеличаване на издръжливостта на горите, климатична устойчивост и социални цели в земеделските и селищните територии, горско образование, горска политика, управление на изследванията, комуникации и въвличане на обществото в процеса на вземане на решения. Акцентирано беше и върху иновативно и креативно сътрудничество за бъдещето на горите по света с оглед на нарастващите предизвикателства вследствие на климатични промени. Потвърдено бе, че са наложителни интердисциплинарно и международно коопериране на изследванията с цел засилване на издръжливо и устойчиво стопанисване на горите.

Пленарни доклади бяха представени от д-р Ендрю Лиебхолд (САЩ) – „Инсекти и болести представляват растяща опасност за здравето на горите по света“, д-р Жулиет Биао (директор на UNFF секретариат) – „Ролята на жените в контекста на променливи потребности за горския сектор“, проф. Ан Топинен (Финландия) – „Горска биоикономика в ерата на устойчив преход“, д-р Мартин Форсен (Парагвай) – „Потенциал на инвестиране в лесовъдството“, проф. Сали Аиткен (Канада) – „Оценяване на разнообразието в нестабилни периоди“, Френ Прайс (WWF) – „Гората и загубата на биоразнообразие“,

С мисъл за устойчиви гори със сигурна биоекономика, биоразнообразие и екосистемни ползи

проф. Харини Нагендра (Индия) – Екологично разбиране относно големите градове в глобалния юг“, Сесил Нджебет (Африканска мрежа за общинско горско управление) – „Рискът от изключване на жените към устойчиво общество“, проф. Ханс Шнелнхубер (Германия) – „Горска трансформация за климатично възстановяване“, Изабел Клер Дела Паз (Международна горска студентска асоциация) – „От класната стая към горския склоп“. От тези 10 доклада 7 бяха представени от жени.

Международният съвет обсъди и прие декларация, включваща следните текстове:

- Конгресът на IUFRO изтъкна спешна необходимост да се противодейства на силно взаимосвързаните кризи от климатична промяна, загуба на биоразнообразие, деградация на екосистеми, замърсяване на околната среда и увеличаваща се социална несправедливост.

- Конгресът подчерта глобалната важност на горите, дърветата, горските продукти и ползи за допринасяне към прехода за устойчиво и позитивно бъдеще, отбелязвайки, че те не са панацея и че тяхното бъдеще е в риск.

- Конгресът подчерта необходимостта да се обсъдят всички измерения на устойчивост – екологична, икономическа, културна и социална, за да се осигури разумно ползване на горските ресурси.

- Конгресът изтъкна, че свързаните с горите науки и изследвания заедно с традиционното знание осигуряват силна опознавателна основа за водене на човешките дейности и вземане на решения.

- Конгресът приема, че коопериране, координиране и комуникиране във и между научни дисциплини и с различни групи, включващи правещите политика, бизнес и гражданско общество, са ключ към действащото ръководство за формиране на решения.

- Конгресът отбеляза заплахите за научно и изследователско сътрудничество, включително загуба на доверие, разпространение на невярна информация, безотговорно използване на технологии и международни конфликти.

- Конгресът посочи решаващата роля на образованието, надграждаща компетентност, включване на младото поколение и комуникация за разширена обществена осведоменост, поощряване на устойчиво производство и консумация.

- Конгресът настоява вземащите решения, горските ръководители и представители на бизнеса да предприемат ефективно действие чрез извличане на най-голяма полза от знанието, опита и препоръ-

ките на световната научна общност за: засилване на устойчивостта на горите и климатичното им адаптиране, поддържане и засилване на социалните ползи от горите за устойчиви общества, разширяване на ролята на горите и горските продукти в надеждна кръгова биоекономика, която води до икономическо развитие, прехрана, смекчаване на климатичните промени и декарбонизация на стопански дейности, трансформиране на свързаните с гората науки за бъдещето.

На Конгреса бяха обявени и връчени наградите:

1. За научни постижения – 10 отличия, от които 5 на изследователи от САЩ, 3 – от Канада, по 1 от Германия и Южна Африка. От всичките награди 6 са на жени и 4 – на мъже.

2. За изтъкнати изследвания на докторанти – 9 награди, от които 2 от САЩ, по 1 от Великобритания, Франция, Китай, Финландия, Италия, Канада и Бенин, като 6 са на жени и 3 – на мъже.

3. За студенти с отличие по горски науки – 9 награди. По 2 от Индия и Канада, по 1 от Бразилия, Белгия, Австрия, САЩ и Индонезия. От тях 7 са на жени и 2 – на мъже.

4. От страната домакин за изследователи от региона – 3 награди, по 1 от Финландия, Швеция и Литва.

Рекапитулацията на раздадените конгресни награди за периода 2019 – 2024 г. показва развитие на феминизация в изследователската дейност по горите. Освен това за първи път в 132-годишната история на IUFRO за президент на организацията е избрана жена – проф. Даниела Клайншмит от Университета „Алберт Лудвиг“ във Фрайбург, Германия. Може да се очаква, че тя ще възстанови европейските традиции в горските науки и ще продължи ангажирането на повече млади изследователи.

По време на Конгреса бяха организирани едnodневни посещения на обекти по горска тематика: стопанисване, климатични промени, пожари, патология, консервация, мониторинг, биоенергия, индустрия, дивеч, паркове, технологии, иновации. Преди форума и след него се предлагаха екскурзии в 8 северноевропейски и балтийски държави – Швеция, Финландия, Норвегия, Дания, Исландия, Естония, Латвия и Литва.

Следващият конгрес на IUFRO ще се проведе за първи път в Африка – в Найроби, Кения, през 2029 година.

Проф. Александър Х. АЛЕКСАНДРОВ